

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ยุคของโลกที่เป็นโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน เกิดการแข่งขันในทุกๆด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ที่แต่ละประเทศต่างพยายามพัฒนาประเทศของตนเองให้มีความทัดเทียมกับนานาประเทศ สร้างความเจริญทั้งทางด้านอุตสาหกรรม เทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ ที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาให้ประเทศมีศักยภาพสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ปัจจัยการขับเคลื่อนที่มีผลต่อการก้าวสู่ความเป็นเลิศต่อนานาประเทศนั้น ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพถือว่าเป็นปัจจัยและเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่ง หากประเทศใดมีประชาชนที่ได้รับการจัดการศึกษาที่ดี มีความรู้ความสามารถครบครันในแต่ละสาขาอาชีพถือว่ามีความได้เปรียบเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศ และภาครัฐของประเทศไทยได้เห็นความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคน ทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมตั้งแต่รากฐานชีวิตและต่อเนื่องตลอดชีวิต เมื่อคนในประเทศมีคุณภาพก็จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน ดังปรากฏจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ได้กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ เพื่อปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (มาตรา 81)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้ตอบรับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ โดยให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการศึกษา โดยการศึกษานั้นจะมีประสิทธิภาพ ผลผลิตเมืองของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาประเทศให้ได้ดีจะต้องมีการกำหนดให้มีมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับที่ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดใน

กฎกระทรวง ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ในหมวดที่ 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนเพื่อทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกำหนด และให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี (มาตรา 49) เพื่อสะท้อนให้ทราบถึงสภาพของระบบการศึกษาที่แท้จริง ว่ามีคุณภาพของการศึกษาเป็นอย่างไร มีจุดที่ต้องพัฒนาและแก้ไขอย่างไรบ้าง เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการจัดการศึกษาไปในทิศทางที่ถูกต้องและเกิดผลที่เป็นจริงและเป็นรูปธรรม ส่งผลประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ได้รับการจัดตั้งในพระราชกฤษฎีกา ณ วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2543 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 117 ตอนที่ 99 ก เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2543 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (มาตรา 7) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีอำนาจหน้าที่หลักในการ (1) พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอก กำหนดกรอบ แนวทาง และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด (2) พัฒนามาตรฐานและเกณฑ์สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก (3) ให้การรับรองผู้ประเมินภายนอก (4) กำกับดูแลและกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกที่ดำเนินการโดย ผู้ประเมินภายนอก

รวมทั้งให้การรับรองมาตรฐาน ทั้งนี้ ในกรณีจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานอาจดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกเองก็ได้ (5) พัฒนาและฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอก จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม และสนับสนุนให้องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพหรือวิชาการเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ (6) เสนอรายงานการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปีต่อคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และสำนักงบประมาณ เพื่อประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา และการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา รวมทั้งเผยแพร่รายงานดังกล่าวต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (มาตรา 8)

การจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและรับรองคุณภาพการศึกษา มีผลบังคับใช้ในวันที่ 4 พฤศจิกายน 2543 การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาในรอบแรก จึงเป็นในช่วงปี พ.ศ.2544-2548 สถานศึกษาที่ต้องเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก จาก สมศ. คือ สถานศึกษาทุกระดับทุกแห่งในประเทศไทยต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก ในการดำเนินการในรอบแรกของ สมศ. นั้น กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และยืนยันสภาพจริงในการดำเนินการของสถานศึกษา เพื่อช่วยสะท้อนจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษา และเพื่อให้ข้อเสนอแนะ แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีการใช้ผลประเมินตนเองของสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของหลักฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก ในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบแรก (พ.ศ.2543-2548) ของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการประเมินคุณภาพภายนอกของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบแรก ได้ข้อมูลที่สรุปว่า จากที่มีสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินจำนวน 30,010 แห่ง พบว่า สถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มาตรฐานด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ 3 มาตรฐาน โดยเฉลี่ย มีเพียงร้อยละ 10.4-24.0 โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ในเรื่องผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง มีเพียงร้อยละ 10.4 เรื่องมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรอยู่ในระดับดี มีเพียงร้อยละ 11.4 และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 24.0 โดยสถานศึกษามีความตระหนักและความพยายามที่จะดำเนินการประกันคุณภาพภายในแต่ยังไม่เกิดสัมฤทธิ์ผลในการประเมินตนเองเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เนื่องจากส่วนใหญ่ยังคงทำไม่ต่อเนื่อง จะทำเมื่อต้องรับการประเมินจากองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก ซึ่งข้อมูลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกได้สะท้อนสภาพการจัดการศึกษาของประเทศว่า ปัญหาและอุปสรรคหลายด้านที่ยังต้องได้รับการแก้ไข ทั้งด้านจำนวนบุคลากรทางการศึกษา การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การเชื่อมโยงระหว่างระบบประกันคุณภาพภายในกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน (จาก เอกสารสรุปผลการดำเนินงาน 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ.2542-2551) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา)

ในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สองของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เน้นการใช้หลักการสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก ที่เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเหมือนการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก โดยไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการตัดสิน การจับผิด หรือการให้คะแนน-ให้โทษ และยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง และมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมาย และหลักการศึกษาระดับชาติ โดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบายแต่ยังคงมีความหลากหลาย ในทางปฏิบัติที่สถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน โดย สมศ. มุ่งเน้นในเรื่องของการส่งเสริมและประสานงาน ในลักษณะกัลยาณมิตรมากกว่าการกำกับและควบคุม พร้อมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพและการพัฒนาการจัดการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สมศ. ได้กำหนดแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง (พ.ศ.2549-2553) โดย กำหนดให้ใช้มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรอบที่สอง (พ.ศ.2549-2553) จำนวน 14 มาตรฐาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย จำนวน 18 มาตรฐาน ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ใช้ ณ วันที่ 15 พฤศจิกายน 2548 ซึ่งเป็นการกำหนดมาตรฐานภายใต้มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 3 มาตรฐาน ที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ใช้เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2547 และมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในรอบที่สอง (พ.ศ.2549-2553) ได้จำแนกเป็น 2 ส่วน คือ มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับการประเมินการจัดการศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน

14 มาตรฐาน 60 ตัวบ่งชี้ และสำหรับการประเมินการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 14 มาตรฐาน 50 ตัวบ่งชี้ ในวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาในรอบที่สอง (พ.ศ.2549-2553) จะพิจารณาจากผลการประเมิน 2 แบบ คือ ผลการประเมินแบบอิงเกณฑ์ ตามเกณฑ์การพิจารณา และตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานตามที่ สมศ. กำหนด และผลการประเมินแบบอิงสถานศึกษา ซึ่งพิจารณาจากพัฒนาการของผลการประเมินในรอบที่สองเทียบกับผลการประเมินรอบแรก และความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมาย/มาตรฐานตามแผนของสถานศึกษา ในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในรอบที่สอง (พ.ศ.2549-2553) จะเป็นการประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. ทั้งรายมาตรฐานและในภาพรวมของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาที่จะได้รับการประเมิน กำหนดไว้ ดังนี้

1. สถานศึกษาที่ประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก เมื่อปี พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2546 จะรับการประเมินรอบที่สอง ในปี พ.ศ. 2549
2. สถานศึกษาที่ประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก เมื่อ ปี พ.ศ. 2547 จะรับการประเมินรอบที่สอง ในปี พ.ศ. 2550
3. สถานศึกษาที่ประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก เมื่อ ปี พ.ศ. 2548 จะรับการประเมินรอบที่สอง ในปี พ.ศ.2551
4. สถานศึกษาที่ยังไม่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก เนื่องจากจัดตั้งหลังวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2552 จะขอรับการประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. โดยจัดทำหนังสือเพื่อขอรับการประเมิน

ในการประเมิน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จะแจ้งกำหนดการประเมินให้สถานศึกษาทราบเป็นช่วงระยะเวลาในการประเมินโดยไม่กำหนดวันที่ประเมินให้สถานศึกษาทราบ ซึ่งจะทำให้การประเมินสะท้อนภาพที่เป็นจริงได้ดียิ่งขึ้น โดยการแจ้งกำหนดแผนการประเมินทาง website ของ สมศ. (www.onesqa.or.th) และจัดทำหนังสือแจ้งสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นทางการ เพื่อให้สถานศึกษาส่งรายงานการประเมินตนเองให้ สมศ. ทั้งนี้ ห้ามมิให้หน่วยประเมินที่ได้รับการจัดจ้างให้ประเมินแจ้งให้สถานศึกษาทราบล่วงหน้าถึงกำหนดกำหนดวันเวลาที่จะเข้าประเมิน ในการประเมิน จะใช้

วิธีการเชิงคุณภาพในการรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาเอกสารและหลักฐาน การสังเกต การสัมภาษณ์ เพื่อเป็นหลักฐานในการสรุปผลการประเมิน ทั้งการประเมินอิงเกณฑ์ และอิงสถานศึกษา ตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่ สมศ. กำหนดในแต่ละมาตรฐาน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ บุคลากรของสถานศึกษา คือ เจ้าของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และบุคลากรอื่นของสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน/ชาวบ้าน ผู้ประกอบการหรือผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจมีการใช้แบบสอบถามหรือเครื่องมือ/วิธีการอื่นๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามความจำเป็น ส่วนจำนวนผู้ประเมิน วัน-เวลา ที่ใช้ในการประเมินเป็นไปตามที่ สมศ. กำหนด ผู้ประเมินต้องเสนอผลการประเมินด้วยวาจาแก่สถานศึกษาในวันสุดท้ายของการประเมิน เพื่อให้สถานศึกษาได้มีโอกาสดูรับข้อได้เปรียบ หรือยอมรับผลประเมิน ที่สำคัญคือ การนำผลประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้ทันที เมื่อทีมประเมินประมวลผลแล้ว จะจัดส่งผลการประเมินโดยจัดส่งให้สถานศึกษารับรองหรือได้แจ้งผลการประเมินภายใน 15 วัน หลังจากจัดทำรายงานให้สถานศึกษาแล้ว หากสถานศึกษามีข้อได้เปรียบให้หน่วยประเมินพิจารณาปรับแก้ไข หากพิจารณาแล้วไม่แก้ไขให้ชี้แจงเหตุผลให้ สมศ.ทราบด้วย แต่เนื่องจากความรับผิดชอบในการจัดทำรายงานการประเมินเป็นของหน่วยประเมิน หน่วยประเมินต้องจัดส่งรายงานการประเมินให้ผู้ประเมินอภิมานที่ สมศ. ให้การรับรองเป็นผู้รับรองรายงานก่อน แล้วจึงส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ให้ สมศ.ต่อไป

จากกระบวนการจัดระบบการทำงานการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้ผลการประเมินตอบรับวัตถุประสงค์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพที่ดี ส่งผลประโยชน์โดยรวมต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของประเทศ รวมทั้งการได้ข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาที่แท้จริงเป็นที่ยอมรับในวิธีการดำเนินการทุกขั้นตอนของผู้ถูกประเมิน และผู้ที่จัดระบบการประเมินรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนและทุกองค์กรนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า ประสิทธิภาพหลังการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในด้านของผู้ได้รับการประเมินเป็นอย่างไร ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อ

การพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นอย่างไร เพื่อให้ผลการวิจัยนั้นสะท้อนกลับข้อมูล โดยให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมของคุณภาพการศึกษา อันนำมาซึ่งการยอมรับในระบบของการประเมินคุณภาพภายนอก ที่ส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคล เพื่อใช้เป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาประสิทธิผล 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ด้านความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับหลักการศึกษาของชาติ ด้านการสร้างเสริม และประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตร ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในด้านของสถานศึกษา

1.2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการศึกษากับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

1.2.3 เพื่อศึกษา ปัญหา และอุปสรรค ที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

1.3 สมมติฐานการศึกษา

ปัจจัยทางการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.4.1 ศึกษาถึงประสิทธิผลภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยเปรียบเทียบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ก่อนสถานศึกษาได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก กับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาภายหลังจากการได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

1.4.2 ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการศึกษาที่ประกอบด้วย จำนวนนักเรียน งบประมาณของสถานศึกษา จำนวนบุคลากรทางการศึกษา การสังกัดหน่วยงานของการบริหารจัดการ การศึกษา ระดับการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กับประสิทธิผลภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ธรรมชาติภายในสถานศึกษา ความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับหลักการศึกษาของชาติ การประสานในลักษณะกัลยาณมิตร การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.4.3 เพื่อศึกษา ปัญหา และอุปสรรค ที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษา

สถานศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่ หมายถึง สถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่

การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งกระทำโดยสำนักงาน หรือผู้ประเมินภายนอก แล้วแต่กรณี เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

ปัจจัยทางการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง องค์ประกอบที่มีความสำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษา ที่ประกอบด้วย จำนวนนักเรียน งบประมาณของสถานศึกษา จำนวนบุคลากรทางการศึกษา การสังกัดหน่วยงานของการบริหารจัดการ การศึกษา ระดับการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

จำนวนนักเรียน หมายถึง จำนวนของผู้เข้าศึกษาในสถานศึกษาทั้งหมด

งบประมาณ หมายถึง เงินสนับสนุนจากรัฐที่มอบให้กับสถานศึกษาในแต่ละปี เพื่อใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จำนวนบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง จำนวนครู และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในเรื่องการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา

การมีส่วนร่วม หมายถึง ทรัพยากรในการบริหารที่เป็นส่วนของบุคคลในแต่ละระดับการปฏิบัติมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และควบคุมการปฏิบัติในแต่ละส่วนๆ อย่างเต็มความสามารถ ทั้งในทิศทางเพื่อการปฏิบัติด้านเดียว หรือการนำเสนอซึ่งความคิดในการดำเนินการตามกระบวนการนั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ของสถานศึกษา

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ทุกกลุ่มที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากกิจกรรมหรือความสำเร็จของสถานศึกษา

ระดับการจัดการศึกษา หมายถึง การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยแบ่งออกเป็นสามระดับ ดังนี้ (1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยปกติเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุสามปีถึงหกปี เพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตและการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมในสังคม (2) การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐานโดยปกติใช้เวลาเรียนหกปี (3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ ดังนี้ (ก) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ ต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อให้รู้ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนความสามารถในการประกอบกิจการและอาชีพตามควรแก่วัย โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี (ข) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพรวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็น โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

การสังกัดหน่วยงานของการบริหารจัดการศึกษา หมายถึง การอยู่ภายใต้ของการบริหารจัดการของหน่วยงานที่เป็นผู้ดูแลและควบคุมในการบริหารการจัดการศึกษา

ประสิทธิผลของการประเมินคุณภาพภายนอก (Effectiveness of Evaluation) หมายถึง การวัดผลผลิต (Output) ของการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์ (Goal Objective) ซึ่งในบางครั้งไม่ได้คำนึงถึงปริมาณของทรัพยากรที่เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ที่ใช้ในกระบวนการ แต่จะคำนึงถึงการกระทำสิ่งที่ถูกต้อง โดยคำนึงความสามารถบรรลุเป้าประสงค์ (Goals) ที่กำหนดไว้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ปัญหา และอุปสรรคที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง สภาพการณ์ที่เป็นข้อขัดขวาง หรือส่งผลกระทบทางลบต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1.6.1 ทราบถึงประสิทธิผลภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในด้านสถานศึกษา

1.6.2 ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

1.6.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไปได้